

MERCÈ, *il·lusionada*: I si provéssim de canviar la vida? ¡I si t'réssim la casa per la finestra?

CUGAR: Viure com els milionaris? No. Tu ets massa prudent i jo sóc pobre. Fracassaríem.

MERCÈ: També ara hem fracassat.

CUGAR: Hem fracassat potser com a matrimoni. Però jo comservo la fe en el meu treball. El faig amb una certa il·lusió.

MERCÈ, *seca*: Em sembla que t'has quedat molt lluny d'allà on pensaves arribar. Oi, Cugar? Confessa-ho.

CUGAR: Probablement. Però, en això, procuro no pensar-hi gaire. És una qüestió complexa, que em torba. El fet és que he aconseguit treballar en coses relativament pures, puc establir-me certs contactes incòmodes, i visc gairebé en pau amb mi mateix.

MERCÈ: I jo, què?

CUGAR: Tu? Havia cregut que m'acompanyaries íntimament pel meu camí, que participaries en els meus afanys i en la meua petita fe. Però veig que t'he decebut. Esperaves més de mi.

MERCÈ: Sí, amb franquesa. Esperava una altra cosa. ¿Com t'ho diré? Un esclat al teu voltant, molta llum, molta remor...

CUGAR, *sarràstic*: La glòria, la popularitat? Doncs has jugat a una mala carta.

MERCÈ: Amb els meus diners podies haver triomfat. T'haurien donat ales. I jo no m'hi hauria pas oposat, t'ho juro.

CUGAR: No juris, Merceneta. Abans t'he dit que eres prudent. Per dins tens una gran ambició i considerables reserves de vanitat...

MERCÈ: Vanitat? Jo, vanitat?

CUGAR: Deixa'm dir... Però de fet ets tímida i poruga, prou que ho saps.

MERCÈ: No matisis. Digue'm avara i ens entendrem millor.

CUGAR: Per molts anys!... El meu mal, veus?, és un altre. El meu

mal—o la meua gràcia—és que sento com un deure absolut la fidelitat a mi mateix. No em vull extraviar, m'escarrifa treure les coses de test. Sóc mòdic. Necessito servir lleialment la meua part noble. Em respecto.

MERCÈ: Així confesses que també ets un terrible egoista?

CUGAR: Sí, com tothom. Sóc, o volia ser, egoista *amb tu*, com prens? Però no m'has seguit, no has pogut seguir-me.

MERCÈ: També jo t'he decebut...

CUGAR: No tenim dret a exigir res de ningú...

MERCÈ, *escabellant-se, aparatoso, després d'una pausa*: ¿Què sóc jo? Què vull? Déu meu!

CUGAR: Les decepcions són inevitables. He arribat a la conclusió que el sentit de la vida només es troba en el dolor, l'única realitat que ens ha estat plenament donada. Cada ànima és com un estranger que viu en terra enemiga. Els homes no hem après d'estimar-nos.

MERCÈ, *després d'una pausa gràvida, sense mirar CUGAR, amb molt convenciment*: Quan dius aquestes coses que no acabo d'entendre, però que em semblen tan justes i que són molt tristes, no sé per què em torno a sentir capaç d'estimar-te amb la mateixa força dels primers temps... I penso en les cartes que m'escrivies des de molt lluny i també en aquella nit de la teua malaltia, quan desvariejaves de tanta febre i jo tenia por que et moriries...

CUGAR: Veus? Ara et trobes novament en el teu petit reialme, on somnies la felicitat. Són viatges rapidíssims, d'anada i tornada... La música produeix efectes semblants a molta gent insatisfeta...

MERCÈ: Dignes-me, Cugar: podria canviar el meu caràcter, jo? Convertir-me en una persona tranquil·la, amable, modesta... una dona en qui tu trobessis repòs, alegria... ¿Creus en el poder de la voluntat?

CUGAR: Això és un altre misteri... Cadascú és cadascú. Sospito que només tenim llibertat a condició de no pretendre contrariar la nostra manera essencial i íntima. Qui ho sap! Però reconec que aquests problemes m'aclaparen. Els homes no hem de jutjar-nos. Ens coneixem tan poc!

MERCÈ: Així, quin consell em dones? Què he de fer? ¿Desesperar-me?

CUGAR: No, estimat i perdonat.

MERCÈ: Sempre l'egoisme!

CUGAR: Sempre! L'egoisme és el motor de tota la vida orgànica. El motor de l'home és l'amor propi. «Estima el proïsme com a tu mateix.» És a dir: estimat a tu mateix amb un amor sense mesura, màxim. Després intenta d'estendre aquest amor als teus semblants.

MERCÈ: Qui s'hi veuria en cor?

CUGAR, *cada vegada més eloqüent i excitat*: Molt poc! Es tracta d'un programa bellíssim però quimèric. Déu nos en guardi! Ens portaria a la unitat compacta, a la promiscuitat inconcebible d'uns límits, d'un edèn ensopit i mortal! És l'individu qui salva el nostre món i l'empeny. L'individu, en principi, està contra tot i contra tothom, com un eriçó. Es defensa i ataca per tal de sobreviure...

MERCÈ: Volem massa enlaire, Cugat! Ara es tracta *només* de nosaltres dos.

CUGAR: Tens tota la raó. Les matinades m'exciten, em trabsal·sen... (*Pausa.*) El temps que ha passat és mort. L'important ara seria traçar el projecte per viure els altres deu anys que probablement ens esperen.

MERCÈ: Tinc por que no els aguantarem, Cugat...! Si poguéssim tornar a començar!

CUGAR: Deixem les hipòtesis, Mercè. Tu ho has dit: volem *massa* alt.

MERCÈ: Sí, Cugat, sí. Tens raó. (*El fa seure al seu costat, darrunt el llit.*) Dignes, dignes... Per Déu, no callis, arai!

CUGAR: Divendres vinent, el nostre desè aniversari. I també l'Oriol i la Núria, i l'Oleguer i l'Eulàlia, el celebren. Ens reunirem tots sis, suposo.

MERCÈ: És clar que sí. Com cada any, i aquest, la festa serà encara més solemne. I ara que hi penso: ets tu qui ha de fer el discurs.

CUGAR: Discurs?

MERCÈ: El discurs de ritual de cada aniversari. Aquest any et toca a tu. Ja tens el tema?

CUGAR: No he pensat res. Ni me'n recordava.

MERCÈ: Doncs espavil·la't. L'any passat l'Oleguer va estar magnífic.

CUGAR: Què vols que et digui...

MERCÈ: Parla amb facilitat. Ho broda.

CUGAR: En brodat, hi entens més tu que jo.

MERCÈ: No sé per què no vols reconèixer la veritat. Li tens mania, a l'Oleguer.

CUGAR: Jo, mania? Per què?

MERCÈ: Bé, deixem-ho córrer... Avui, amb l'Eulàlia i la Núria, hem d'anar a prevenir-ho i encarregar-ho tot: el menú, la música, les flors, les sorpreses... Aquest any ens hi hem de lluir: són les bodes de... de què? De níquel, oi?

CUGAR: Fet i fet, és un gust i un consol poder comptar amb aquests bons companys. Generalment quan un es casa canvia d'amistats. I ara els amics es cansen aviat els uns dels altres...

MERCÈ: Sí, avui dia la gent es frisa, vol novetats...

CUGAR: Però la nostra colla per ara aguanta... L'Oriol, el potent industrial...

MERCÈ: L'industrial era el seu pare. Les seves fàbriques van soles.